

I. מחשבות כסילם.

שם הקובץ זהה במלואו, כפי שנרשם על השער, הוא: „העתק ברך מפתח מהשבות כסילים“, הוא כתב התנוגות על כת החסידים מאת הגאנונים הקדושים נ"ע“. הקובץ נעתק בשנת תרכ"ג בסלוניק, ויש בו 48 עמודים בתבנית 16⁰. מציאותו לא הייתה נודעת לי וنم לא להחוקרים שקדמוני, אך התעודות שנעתקו בו היו מקטן יוזמות מכתבייך אחרים, ומקטן נדפסו. המחבר אסף "א תעודות הטנוגות ברובן למאורעות שנות תקמ"א — תקנ"ז, והעתיקם מכתבייך מפורים, או — אם יש כונה מיוחדת בתואר „ברך“ שבשער הספר — לקט אותן מקובץ אחר, אך לא דאן לסדרם על פי סדר הימים, ויש בו מוקדם ומאוחר יותר, כלל אופן ברור, שהתעודות נעתקו בדיק מקורות ראשונים, כי אין בהן אותן „התשובות נופך“ מהמעתיקים המלכיטים, הנמצאות בקובציים מןין זה, ואלו הן התעודות בקובצים שלפנינו:

א) אגרת מר' אברהם קצינלנבורג, הרב מריפוסקידילטא, אל הצדיק ר' לוי יצחק מיליהאו (לאחר זמן — הקדוש „הברוריטשובי“ המפורה), בציירוף ויכוח נגד החסידות. האנורת התוימה בורשי, ה' תמו תקמ"ד, והוא כעין המשך מivicות בעל-פה שהיה להcobוב עם ר' לוי יצחק בורשי לפני כמה שנים. כך נאמר בראשית המכתב, ובדבריהם יותר ברורים בכרו של הרב מריפוסק משנת תקמ"א הנעתק לדין (נומר 6, ע' 304): „כאשר מודעת ואת בכל הארץ, אשר נתכותי וניצחתי ליזחק הוועלהיאווער בעיר ווארשי . . . והיה כאשר לא יפתח פיו . . . כאשר פרטוטי קלונט ברבים . . . בהכ"ג דיעיר פראג, וכאשר בארטוי וערבתוי דבריו הנערימים בכרך הנקריא „מלחמות שם“. ספר בשם זה מהרב דביביסק אינו ידוע לנו. ואולי ערך הרב הנקאי כבר בשנות תקמ"א את טענותיו נגד החסידים, ובשנת תקמ"ד שלח את כתבו על פניו חז' בעורת אגרת אל הצדיק ר' לוי יצחק, שפרסומו כבר היה נカリ. האנורת נתפשטה בעתקות כהביביר, ונמצא באוצריו עד בשני קובציים בהם אחד: „שכר פושעים“ ו „זמרת עם הארץ“. בשניות לא נרשם הפרט ונעתקה רק מלחיתה הראשונה של האנורת. והנני מביא כאן את האנורת בשלהותה, עם טנו"ן נסחאות היותר חשובים (בחזאי קיים מרובעים או בשולי הנילון) ע"פ הביי „שכר פושעים“. ולא ע"פ העתקתו האחותrat בשם „זמרת עם הארץ“, החשודה בעוני. מפני ההוספות הרבות שבאו בה מאת המלקט בגין חרפות ונדרפים נגד החסידים. ע' למטה, בהקדמה לקובץ „שכר פושעים“).

ב) אגרת מוולנא, מן כ"ד — כ"ז אב תקמ"א, אל הרבניים והפרנסים בקהילות הראשיות בליפא, כלמר: הורדנא, בריסק, פינסק וסלצק שהשתתפו במן הקודם בעוד המדיננה היידוע. האנורת, החותמה בידי הרב והפרנסים והדיינים דק"ק ווילנא בצעוף חתימת הגאון ר' אליהו, קוראת למלחמה נגד החסידים המפיזים ספר טויק בקהל (זהו „חוליות יעקב יוסף“ מטלמיוז של הבש"ט שנדרפס בשנות תק"ט) ומחיאים את הרבים. הכותבים מבשרים, שבוילנא הוכרו הרם חדש על כת החסידים ושהם שלוחים שני משלוחים — ר' דור מ"ז בקהלת ווילנא ועוד אחד מהרבנים — לעור את יתר הקהילות, שייעשו כך נס במקומותיהם. האנורת, שאנו מפרטמים כאן,

¹ תלויות דתפוזות" של ב"ז אסחא" לשנת 1890, חוברת נז, 47 וכו'.

נתנה על ד' השלוחים האלה וטיטה להם בעין הרשותה ייפוי כתוי. תעודת זו אינה נמצאת בשם מקרים, מלבד הקובץ טלפנינו, ורק בספר „קריה נאמנה“ לרשי פין בא כר האנרת ושתי שורות מתוכנה, ע"פ העתק מק"י של ר' שלמה מזובנא, שנמצא בד פין (עמ' 138—139).

ב) אגרת „מהנבחרים מהטבחערניע“ בטינפק, מן כ': חシリ תקנ'ז, המודעה שביעידם נשמעו פרנסי הקהלה לקול הקורא החורש מוילנא בשט הנאן ר' אליתו, ובസפה רכה יעבעו חקנות („טנקטען... כפי הוואקן“) האוסרות על החסידים להחפכל במנינים מוחדים, לשנתו נסח הצלחה, לשחות בחלפים מלוטשים, ועל רבותיהם — לנסוע מטוקום למקומות בלי הרשותה הראשי הקהלה. ומזרוף לאנרת זו נסח התרם שהוכרו בבחתי'נויות בטנקע ננד החסידים המולזלים בכבוד הגורא מזובנא. תעודת זו לא מצאה בשום קובץ אחר באוצרי הכל', אך מזיאתנה נבעת מכל מהלך המאורעות של שנת הרעש — תקנ'ז¹.

ד) אגרת מוילנא אודות השמואה שנתפסתה בעיר אשכנו (ברסלוי, המבורג ועוד) ע"י החסידים, שהגורא מתחרט על שרוף את החסידים וזו לבטו לעבר בקהלות שנותה ולדרבר טובות על הכת. הכותבים מודיעים, ששקר הדבר, ומיצרים למכתבם מודעה מן הנר"א, מן סיון תקנ'ז, שהוא „עומד על משטרתו“ כמקדם ומוצה על כל פרנסי הקהילות „להדר ולזרוף את החסידים עד מקום שיד ישראל מנעה“. מודעה זו נתנה על ר' שני מושלים לה' זה בכל קהילות ליטא וריסן. מהאנרת של פרנסי וילנא אודות דרמי אויר סבב חר'ל בשט הנאן נזכר רק עניינה בקציה „בקרייה נאמנה“ (140, בהערה). והודעת הנר"א הרצופה לאנרת הפלנאים נדפסה ב„שלום על ישראל“ לאל"צ צויפל (ח"ב 42) עם איזו שני נסחותו. (הפרט בא שם בטעות ר' חי סיון, במקומות כ' חי סיון הנרשכ ב' שלט; וזה נראה מאשור החתימה של הנאן שנעשה ביום ר' תמן, ככלمر שבו אחורי מסורת המודעה). והודעת הנר"א נמצאה אצל נ'כ בהעתקה אחרת מק"י ישן שנשלחה אליו מעיר פאנזיוו ושהיה נשמר בבית אחד מנכרי הנר"א, והוא מתאים כמעט לכל פרטיו עם הנושא שלנו.

ה) שלשה בירויים מהאספה בוילוא, בה:right>חשול תקמ'א, בשט הקהילות הראשיות — הורדנא, בריסק ופינסק, כוללים חרמות ונורות, שתקנו בעלי האספה ע"פ הפקודה שנתנה בויליא. כל הבירויים נדפסו כבר (בשע' ח"ב, 37—42) באריכות יתרה, המעידת שהמחבר העתיק מכתבי' שנותפסה בהסתמך מהדורות הקנאים. כנראה, הטופסים הקדושים ותרשימי' ב' שלט הם המקור². שני נסחותו שיש בהם טעם לשבח נרשם בהערות³.

מלבד התעודות הנוכחות נמצאות עוד בקובץ „מחשובות כסילם“ ד' העתקות:

א) מהקדמה בספר שוו"ת, „וילון יספיק“ (חקל'ג) אודות החסידים; ב) מכתב מרבי אחד מנחם מענידיל לבן אחיז אודות הסכנה הכרוכה בשטמת החידות; ג) אינרת טר עקיבא אינר ננד החסידים; ד) אינרת ר' זיאל מאטטשילאוז נ'כ בנידון זה. את הפקודה הבאה בספר שווית שכבר נדפס אין צורך להעתיק כאן; המכטב מר' מנחט מענידיל כבר נדפס במסוף „כנסת ישראל“, לשפ"ר (ח'ג, 567), ורישם שם הזרת החסדר בכ' שלט: תקמ'ה. האנרת: מר עקיבא אינר נמצאה באוצריו עיד בהעתקה אחורית, ומפני שהוא מאוחרה נקבע מקומה במודור. מוחדר — בחלק התעדות השניתה בפרק קובננט. ושם תבוא נט האנרת הקצרה של ר' זיאל מאטטשילאי.

¹ שפ', חוברת III, 4 וס' ; ולטטה בס' „סדר פעוצים“, סימן 30.

² שפ', חוברת IV, לשנת 1891.

³ כל דבר תריב בשעת תקמ'א נתקוץ בפרטי' בגדץ סדר פנרטא ב„וואצחאָר“ לשנת 1890,
מכתב 7-8.

העתק הראשון מפתח מחשבות כסילים

הוא

כתב התנגורות על כת החסידים מאת הגאנונים הקדושים נ"ע.

הוועתק בשנת

עוובי תורה יהלו רשות ושמרי תורה יתגנו בם לפ"ק

בפה סלאנים.

No. 1

מכחוב מהרב אברם קציניגנבורן מביריסק אל הצדיק ר' לוי יצחק.

לכבוד הרב המאה זה מו"ה לווי יצחק אב"ד דק' ועליחאווע.
 אמרת הארץ צמח וזרק ממשים נשוף, ר' הפטוב יתן הפטוב וארכינו' תחת יבולות.
 להתודע ולהגנות, מה עול נמצאו באבותינו כי רחקו מעלהם קצת אנשי דורנו, לבלי
 כלת אהורי בחורי ר' האיתנים מוסדר ארץ, (ול)הганונים המפוארים אנשי מופת מלבי
 רבנן, בחקוק חון [חוק] על פני תבל, חוקים טובים ומנהנים ישראלים כולם מיד ר' עליהם
 השכלי. ומיו זה ואיות הווא, אשר ימלאנו לבו לקחת ענינו' לצד אחר לעשות זר מעשיות
 ולפרוץ פרץ בנובל שנבלו ראשונים. ומיו זה הווא אשר יערכ לבו לנשת אל המקדש,
 בהתקתק עמו אנשי בליך שם להתנדל ולהתגנש לאמר: אני אמלוך, ולהשתדר בחרוט
 גואה לבדות מלבו נמוסים ומנהנים חדשים אשר לא שעורום אבותינו', לעשות תורהנו
 בשתי הורות. ויוצא מזה תקלת גוזלה להזות הדבר לאבן גנף ולצורך מכשול לבני
 ישראל חי'. ווראי להרים מכשול מדורך בני עמנן, ליישר העקבות ולהתקין המסתילה העולה
 בית אל. ומידי היהיטה זאת כי גוזמן שבא מעיל' לפה', וכן תלו אנשי הבית הנ"ל
 עיניהם [זיניהם] לבחור במענוולותיו ולכלב באורחותיו. ובמוקם שיש חילול הדש אין
 חולקים בכור וכובל. וירדתי אליו [יעזרתי אליו בדבר] לדבר אותו להקשות [קשות] אשר
 הקשה בעני, היותו מתנהן בכמה דרכים וענינים אשר לא ישרו בעני ובעני כבל
 רואי האמת. וצריך להפир ממנה לוז שפטים ליתן מענה וטעם לשבח על כל השאלות
 שיש לשאול עליו. וכאשר ערכתי דברי הנעים ושאלתי ודרשתי וחקרתי אותו, מה
 ראה על כהה ומה הוא ההכרח שהביאו לעוזב מקרו מים חיים מנהג אבותינו' הקודם
 המוחוק בידינו ולבחוור דרך אהרות, ואראש שפטו במלגעה מלהובחו על פניו בתוכחת
 מנולה לחודיעני את דרכיו. אמן חנן מורה הארץ, כי לא מצאתי בדברי תשובה
 שום דבר המתיחס על הלב, רק בפומיו מילון, בנה עש ביתו בית עכבייש, ולא נזקבל
 השובהו אצליל ואצל כל בעלי מדע. וטעמיה עליו לאמר, היותו מטהפאר להושיב השבה
 מעלייא. וכאשר גהווכחתי עמו על זה שם, ניתרצא לי שאכתוב לו רובי שאלות ובכתב
 יענה את כל, לכחוב כל שאלה ושאלת ותשובהה בצדיה ויבחנו דבריו, אונן מיליט
 תבחן, אם יש ממש בדברי תשובהו. וע"פ הדברים האלה את קס"תוי נתתי בעני;
 וזה, לענונו במענה לשון להנדי ישרו וצדקהו לב"א (לבני אדם), ובבדל האמת טן

¹ בתעדות זו ובכל הבדיקות אחריה לא נuszו שם שניים, בלבד סימני ההפק שהתגנוי בטקומות
 היית נזcoutים להבנת התוכן, או תקוניים קטניים משליטת הקטלוטם. בהזאי קיימים טרוביים באים שניים
 גוסחים ע"פ הקובץ "שער פושעים", וכחצאים ענולים — השערות תקוניים פשי או סימני השללה ופתרון
 ראש תיבות.

² בב"י "שער פושעים" נאמר ברוך פלייה וארשנו', ככלור: ראש שתינו, ופעמו הלא
 שחיותנו תחת יבולות, תבא תועלת לתענן שאנו דנים בו. וזה היא, נראה, הנוגעתה המקויה.
 בש"פ: וסדי היהיטה מה גוזמן שבא מעיל' פה.

השקר, בין פוב לרע יברך, ולא זהי העולם הפקר, כל בני שת לקרקר, כאלו ח'ז' אין דרוש חזקר, יותרן ארץ [אר'ש] בכל זה בארץ [בקיל הייא ביהרין] הכשר הסכמתה [החכמה] החפודה מכל כי וקרוי.

א.—בראש כל מרעין אני חימה אקראי¹. מאין יצא להם לבטל מנהג הקודם בנפשו והפללה המפודרים לנו מאבותינו הקדושים אשר בארץ, מהה הנගורים אשר מעולם אנשי השם, ובחו להם דרך נסחי הספרדים; אשר נם אבותינו הנגונים ראו וידעו מנהג הספרדים, וכע'ז' בחזו להם מנהג אשכנזים, ולא עללה על דעת אחד מהם לשנת בשום דבר.ומי יתן ואדרע במה כח של אלוי יפה, ומה הוא הריך שניגלה מה שהרי געלם ונסתור מכל הנגונים הנזרלים, ומה היא הריעותא שהרי מניע אליהם אם היי נשארים הכל אחביי, עד שהוחרכו לבחור להם מנהג חדש. (ועיין בע"ח כי בהקדמה, עניין התפללה שטסודרת על שער השמים, וממן נkeh לעבור את השם אלקינו בನוח היישן שלט ולא לחדרש).

(ב) אשה אלה מטנו מענה לשון, מאין בא להם לשנתה גם בדברים הבלתי נהנים אצל כל ספרדים, כמו שטסודרים שלא לומר [שנמנעים מלומר] בברכת יוד א/or: אור חדש על ציון הארץ, וכדומה להוה דברים אחרים אשר בדו מלבים. ואף אם נמציא בדברי הרמב"ם ז"ל שלא לאמרו, מ"מ מאחר שכבר נתן בכל תפוצות ישראל לאמרו הרוחה לשנת צדקה להביא ראי וטעם מספיק, מה שנעלם מכל חכמי דורינו ודורות הקדמונים אשר קטנו עבה מתחנן [מתהנין].

(ג) אדרעה מילים עניין [יענני] על מקרה מלא, אני השם חוקר לב ובוחן כלויות. ואמר רוייל כל המשמע קולו בתפלתו הרוי וזה מקטני אמתה, וכל המדים קולו בתפלתו הרוי זה מנביائي השקר, והמה ככפרום שואנים למרף וכשאון מים בכירום ישאון. אין זה כי אם להודיעש עולם ומלאה ולהבהיר את הראיות את הקולות ולהראות א"ע כתקדשים וטפחים ומקרכבים אל השם יותר מכל ישאל. וכבר נאמר והצעע לכת עם אלקין. וביותר שהם משתגעים ומחהווים בתנועותיהם לפסק ולrisk ולדיל' כאיל ולנטנות יטין ושמאל, אף אם ארץ ישתחוו, העמק שאותה או הנבה למעלה, יעלו שמים ירידת תחותמות, ספקו כפים אל אל בשמים. והכל להחריר ולהפלייא מעשיהם בעיני העם עם הנשים. ואם [לא] איפטו מי יכיבני ווישם מטלתו להודיעני, מה ראו על כהה ומה העיא אליהם [לעשות] דברים זרים אשר לא שופתם עין מעולם. ובבודאי ע"ז נאמר: נתנה עלי בקהלת על כן שנאתה ומי. ואם אממן ר' עקיבא הנה אדם בזווית זו ומצאו בזווית אחרת, לא עשה כן רק בזווית אממן ברובים בזבוק ה' מקצר וועלה, ונם ביחיד ה' זו מחמת בריאות והשתחווות. אטנן לא נמי' בשום אדם שיעשה הלוות וסכלות כואת להרעד בקהל שאונם עד אשר יאכזע עליהם רואים הפלא [להפלא] מעשיהם. ויזוע שצורך האדם להדומות בתנועותיו כבעוד לפני מלך, והקירובתו נא לפתחך היוצרת.

(ד) אהשבה לדעת ואת عمل ה'יא בעיני, שעושים הטעיל עיקר והעיר מבל מבלי מלך מלכו של עולם, כי אפשר בהלכה שאינה פסוקה סמך לזמן תפלה דלא ממשיכא שמעתא. ומה בשאט גפס ובודין ערבים זמן קריית שפע ותפלת וחוטאים ומתחטאים את הרבים ליתן מבחן לאות הנמשכים אחריהם וגופלים עמהם להחפה במנין שלהם.

(ה) נפשי אותה לדעת, מה זה ועל מה זה הוא נתן מקום ללון עלי תлонות הרבה, בעשותו דברים זרים ומובילים שהוא נובל את השם [פעמים] ושלש ולפעמים

¹ בש"פ כן: "אלו הן השאלות אשר שאל חבר הagan וב'ל מהרב החדר הגיל.

² בש"פ: בראש כל פראיין אני תהה תפלה אקראי. [כ'ג'ז' כ': בראש כל פרעין אמא רט]

אומר א"ד א"ד [אדנ"], וידוע הלא האומר מודים משתקן אותו, וכ"ש באמרתו שם הקדוש מיותר [המיוחדר]. נס לא נעלמה ממנה שהעומד בתפלה צוריך שיתן עיניו לפתח ולבו למעלה, ולמה לו להביט לאחריו בהיותו ניצב לפני מלך מלכו של עולם ולהיות צופה ומביט מכל עבריהם. ונם גונן לי שקדום קרייאת שמע השילך גועל מעלו, ונעלמה ממנה הידיעה تحت טעם לכל הדברים הללו אשר במו רוח נחובו.

(ז) עמודי שמים יופטו וחמתו מקהל הולך על ארבע כנפות הארץ, אשר אפסו החסידים כORTHI עלי זבח להטיל מום בקדושים וליתן שטח דופי בסכינים שלט המוחוקים בידינו מיטות עולם דור אחריו דור באין פואזה ומפקפק. ובוחקתם כי נבה [ונבה] לבם פולדים ואינם רוצחים לאכול משחיטת החלפים הכהרים, והתלטט רע בטוב וטוב ברע לשחות תמרותם בסכינים המלוטשים החדים, חד חד נחית ובלע לבלו ולהשחית, כי קרוב הדבר להיות שחיתותם נבילה, בהיות הסcin חד קרוב הדבר להיות נפשם בעור.

ואף אם נתן אמתלא שחשות בודק הסcin אחר שחיטה, מה להם לאבד ממנם של ישראל חנם ולברות מלכם דבר חדש לא שעורם אבותינו, וליתן אותו כמורגלים לאכול משחימת שאינה רואוי. מי ריעי [יתן יעדתני] לבא עד חוכמתה מה ראו לשנות זה, אם לא שעושים רק להתפאר ולהתהייר בעלמא לפניו ההמן עם שהמה מדקרים במצאות.

(ז) פלאה רעת מני נשנה לאائقן את דעתו, להיות נקל בעינוי לעבו במשועל החרום"ם ושמחות נראות, אשר הוכרו בקהל עם וועדה בפומבי ביריד ויסאקי וביריד זולווע בייעית כמה רבנים וגאנזים וכמה לומדים מפליגט ממדינת ליטא ופולין זוגם ברادر וככל [זק"ק] ווילנא, אשר פרשו רשות ליר מעגל עובי אורת השרה ופרשו מצדות וחרומים שלא לשנתם בשום דבר מנחסוי התפלות הנהוגים מאו ומקדם במדינות אל, וגם שלא לשחות בסכינים המלוטשים. ובוזראי שקלו בטלס ומאוני הבדיקה והשרה בכדי לאטען ולחוקק את עמדת התורה, וכי יבא אחריותם לבטל את דבריהם ולא שם לב להזהר מלהכותות בנחליו רוחם ומללכד במצוות החרים הנזרלים. ומה הוא ההכרה שהביאו לבנות בסוכה עצומה כואת, אשר הירא את דבר השם והשומר נפשו ראוי להרחק א"ע מהם פן תדקקו הרעה. אין זה כ"א כל קבל די רוח תיריה בו ורמות רוחה דנקיט לו שמתנהג בנאה ובנדל לבב לאמר מי כמו כמוני, המראה לעין כל הייתו מתעטר בבמות [בעטרת ניאות]. ועבד הלו עבדה בלתי חמה, כראו עכ"פ למי שרצה לאחו במצוות החටות להיות שפל רוח בפניו כל אדם ולא להתגנות ולהתהלך ולהתפאר בפני הכרויות. וכבר אמר החכם יהלוך רוח ולא פרך.

טרם אכלת, אחלה פנוי שיים כל זה גנד עינו ויראה יוביט בעין שכלו: כי אמנים לא שקר טילי ודרעת שפתו ברור מלול, כי לא זו הדרך להולכי חום, רק כ"ז הוא מעצת היזה"ר הליכר חכמים בערמות. כי מי פהו יסור הנה להחפות ממנה ולהמשיך אחר עצמו עצת החטאין הו, בפתחו לדבר עכירה לטור מאחריו מצות השם ולעשוה אתת מצות השם אשר לא תשעינה, בפרט לאנשים חכמים יראים שלמים קצחים בארץ החיים וקצחים בחיות אוזנה ותורם אומנותם, בוזראי לא היו נשמעים לו לעבור אפילו על דבר כל מדקדוקי סופרים. וע"כ התהכם עליהם היזה"ר המטיחם המתהפק בחביבותיו, והוא בחושך מעשיהם מעשה לסתור עמודי עבודת חדשות, להתרצות בהם לפני השם ולהתקרב בהם לעבודתו, ובקרבו ישים ארבו לכלכם במיטות זו חשבו ולהפילם במחמותם בלבד. ואחריהם כל אדם ימשך להליכר וכחוא מכמר וכמגר צפור אל פה. כאשר בעזה"ר נלכדו בראשו אשר טמן כמה נפשות נקיים הנמצאות בכנפיהם של החסידים המעמיקים לסתור עצה, ויבא גם השם בתוכם להר' נב על השם ולהעבירם על דעת קומם, בחתימת באנס ווופם ברצין, אשר יגולו למקום מים

הימים, ודריכיהם המתקוללים קלקלת של(?), חואמה דהא מבקש להסתה ולהדרה את ישראל מאחריו שם. הביטו וראו נא מה מעשייהם של אלו, ומה הוא הפוך היוצא מנטיעתם שרך טעוף, בני חנף ינבייתו עופ, לבטל שלשה דברים שהיעילים עומד עליהם, והם ההוראה והעבודה וגמilot הפסדים, וכן שלשה דברים שהעליך קים עליהם והם הדין והאמת והשלוב.

(א) היה התורה, ב-די' היא חוניה שך על מתניה מאותם האילים, אשר מסכו בתורה שבע' ומפרשיה הש"ס כאמור ותויה נחשבים להם לנחות בהם מנהג בזון, מה שאן להעלות על הכתבCIDOU ופירושם. ואף אם אמנב' קצתם אשר הוחקו לאנשי שם ולומדי התורה, עכ' מהה הנוראים בנזקן. וראו הנידולן שנדרן, כי ע' כ' תפוץ (חפנג?) תורה ויוצא דבר מעוקל, אשר לא לרצון הוא לפני השם.

(ב) היה העבדה וז הפלת, נתנו חפה לאלקים, בשוםם כל אבני מזבח כאבני ניר מנפצות, ומטילים שמן והופי בתשילות של כל אהב' היראים והשלמים, כאלו להם לבדם נתנה הארץ, ובאמת דרכם לא זוכנן, וכל המשנה ידו על החחנות, ובפרט הכת' ר' אשר נתנים בראש מ"ה (מלך מלכי המלכים) הקב' ה' בחוזן לאראץ מקדיבים קדושים בחוזן; במכואר בספר מנהה עמוקות, שככל ישעו וכל חפצו של מרעה' האשר נכספה ונם כתה נפשו לנכט לא' לא לאכול טפרא' ולשבוע מטבח רק כדי שיזכה לומר קדישת כת' ר' שהזו נמנע ממנה בחוזן לאראץ. וא' אףה הו האגד' ציד הרמות ברמותו להעתה את' העולם ולהתקדר יותר מרעה' ה', הלא כל השומע יצחק לו ולא תירוך רמי ציה.

(ג) היה גמilot חסדים. עיקר נמ' היה מה שהאדם עשה עי' נפשו, ממשה' ב' נמל נפש איש חד ועובד שארו אכזרי. ומ' אימה הוא אשר לא יערנו לבבו לראות ברעה המוצאת את בני עמיינו ממעשייהם של אלו שנשנית (sic) בעזה' ר' לצדד זרבה נפשות טישראל במציאות האזולה.

(ד) היה האמת, שפת אמת תיכון לעד ולא לאורך היה צדיק, ועד ארניעה לשון השקר, השמים כוב מחוסט, ובשער גסורה דרכם, ולבושיהם אדרת שער למען כחש, ולענת (ולחנות?) את דעת הבריות בשקר שאן לו רגלים רגלי ישחה, רק יש להם כרעים לנתר בהן על הארץ, ולהשתחוות להם לאנורות כפה' ולאכול לחם כוכבים וכל דבריהם דברי בלע' לשון מרים, ולהשליך אמת ארצת. אמנים אמת הארץ הצמה, כאשר כתבתי בטעויות רעת ליהודי קורתם אמרי אמת ולהסביר אמרים אמת.

(ה) היה הדין. מיהודע כי מערקי התורה אחורי רכיבים להטמות. ומה עשו, כי יקומו אנשים מחי מספר ונאספו להתקשור מעדנות קומה (קימה?) שאין בה הידור, ומשבות כיסילים להמשך ולהתלהק אחריהם אנשים ריקים ופוחדים פחותי העין, להכريع כל חכמי טראל במאוניים עלות המה מהבל יהוד.

(ו) היה השלום. הנה לשלים מר לי מר, קוויו לשלים ואן ציב. כסלו הממלית הילך לכם עתהIAS, אשם מעילות לטועל מעיל בר', ולקח עצמו לזכ' אחד להלהיב ולהנידל את התבערה. אחד מביא את העצים, ואחד מביא את האז. מליך ומביא, עד שראו את כל הנולה כמדורת אש לא נפח הפטמון במצפונים טביini לב העקים, ותונח משлом נפשי ומסיניים בו(?). ודבר השם שלום לכל עמו ועל צפדיו ועל ישוטו לככליה.

ואחריו הדיע (הודיע') את זאת אין נבן וחכם שלא יכול האמת מפי שאמרו; ואף אם כי להם איזה טעם למונתניהם וניתוכיהם החדשות, צריך לשקל הדבר בפלם ומאונם הבדיקה, אם הטעם הוא כדאי ומספיק להכريع ולבטל את כל

הסכנות הנדרלות והעזימות העתידות להתחדש מטעשיהם. וכבר הקדמתי בפתח אמרתי, לא בסתר דברתי עמו, פנים בפנים, בענין שאלת החכם מה הוא אומר. הכוונה בזה על מר"ה שהוא אב לחייבים, אמר ומחנו מה. וכן לענין היראה, הלא אומר מה ד' אלקין שאל לנו כי אם ליזאה לנו. וכן החכם הבא להוכיה ראוי לו לבא במלת מה שיאמר מה העדות לנו. הכלל כי במה נחשב הוא לנדר קיום מצוותינו יתברך, מאחר שהמצווה הוא ד' א' שאין קץ לנדרתו ורומטו ית', ואנכי איש רמה ובן אדם תולעה שהוא אכן ננד שמו ית', הוא המצווה שפטנו ית' בודאי ראוי לו שלא לעבור ח' על מצוותנו, כמ"ש אשר צווה ד' א' אותנו. וזה שאמר ואף אתה אמר לו, בפניו דזוקא. כן עשייתו, שהובחתו אותו בתובחת מנולה לבקש ממנהו חניצלות, והארכתי למענותו בדברי השובת הבן החכם דבר דבר על אופנו. עתה באתי לדומו בדברי שאלת הבן הרשע במלת מה, באוטרו מה העברות הזאת לכם המוחזקת אצליכם, כי עבדה אחרת יקח לו. ועליז נאמר ולפי שהזיא את עצמו מן הכלל כפר בעיקר, ואף אתה הקתת את שנייך על תוכחותו.

והנני מתנצל, בל יהשدني שומע ח'ו, שבאתוי מחמת איזה שנה ח' או קנאה למחלקות או לשום פני אחרית ח'ו, כי עדי בשחק וסחדי במורומים,-shell מנגתי רק למען שמו הנורול ית' שלא יהלל, ומשנאי השם אשנא ובמקומםatakotem. כי ידוע ומפורסם שטיעולם אני שונא ורודף לאנשי כת הנ'ל. ואני מפיל תחונתי לפניו לעזוב אהבת הנזוצה ולהזרות על האמת שנשחה בשגגה מאוגן, יסוד הוא על (עם?) כל הנלוויים אליו מלכת בדרך הזה עוז. ושמעו אליו ותו נפשיכם, אל נא הרעו לכם ולנו, לנו נא הנברים ועבדו את ד' בלב שלם (שלם) כאיש אחד חברם. ולא הרבה תדברו נבואה, כי אל דעתה ד' ולא (ולו) נחכנו עלילות. ולא יתחלק העם עוד לשני כתות. וד' יטה לבינו לאהבותו וליראותו, ונכח לעבדו שכם אחד עובודה תהמה, ונכח לראות בנחותם ציון וירושלים ד' שם. היום יום חיית תמו תקמ"ד לפ"ק פה עיר וואדר שי.

נאום אברהם מבית קאנינגלינגונן חונה פ"ק בריסק דלייטאו.

No. 2.

העתק מכתב דק' זוילנא.

אל האיתנים מוסדי ארץ, אבני קירות מצוקי ארץ, גודע שם באים וקצוי ארין, אנשי השם עזומים בפרץ, גודרי נדרים ומישראלים ארחות פרץ, הימה עיני העדה היוראים והורדים לדבר ד', הפתותמים ונסנים נדרים וראשים רווונים פרנסים, בעלי קרינס ובעל טריסן, בן רעננה געלטס, ה"ה הר המתואה"ג החבטים ונבונים חריפים ושתנים יושבי בשחת החכמנום, אב"ד וראשי מתבבא דקהלוותינו הראשוות.

קל ששון (שאן?) עיר, איש מלחמות עיר קנאה, על כת המסתיתים ומדיחים, המה בלה למד ذק, כי ארץ נכחות יעול בכרכ' שער(?).

קל קורא במדבר, פנו דרך הרים מכבשות, וכי המה בנים לא אכז שמו בתורת השם, אשר לא תחו לט' נכחות, רק בדברי הלקיקות חז'ו מהתולות, משאות שוא ומדוחים ורבבי נבלות, גדרו ולא יק(?). הוא המעתיקים עדיה להרור והיו במחשך מעשיהם, במחשכה רעה מצורף לעושיהם, וכל הקלין יורדים למומathan במחשכה, זיין עלין מומטathan אלא בשינוי מעשה רב, לילך בדין אתם ולמנוע רגלי מניהותם.

¹ בקובץ "שבר פושעים" חסר הפרט, ואורי התוודה בא הוספה זו מהכליק: "הדברים עתיקים כהוויתן, מהעתקה שהיא נעתק מופיע הכתב, שנמסר לכבוד הרוב התצד מוח' לי יצחק אב"ד ר'ק זולחאב לידו מס' וטור הג"ל לא שם לבו לרובי הangan היג'ל".

כל שופר¹ שמעט וזרען לנשיטין, הזרעת מלחתה חובה מזען, ושרב על שבר נקרה, כל באיה לא ישובן ואין צרי למכאוביין, ופתאום נדרו ח'ז' אהלי תורה שבע'פ', רגע ירעות, המה תורה שכחtab ח'ז', ופתחה בפהם ובלשונם יכובו ולבם לא נכון. כל קורא צרה כטבכורה, הנגיאים נבא בשקר וועל אהבו, בן נהייה הארץ שמה וشعורייה, מחטיאי עדת, ויטו-בתוזו צירק, להבעיר בקבורות התאהבה (התאהה) במפה ובתבערה.

כל המלה נדלה, אשר הגינו אש בימודיו ורע דלויתוי, כי עברו תורה חלפו חוק הפה בריית עולם והקז. הן כל הנורותם יבשו, כחרשים המה במוחנה יתראה, כת דש'ח (?) כנ"ל לקצץ בנטיות ונטע ארון ונשימים יndlחה. כהבליהם מנשיים וบทועכתיham.

כל צפיך, חכמי ונואני הומן חפרו ותוכמו (סופריו וה: ?), ישאו כל יהודיו לנדור (לנגור?) במשנינים הללו, לבער קוצים מן הכרם ולהשיותה בתה, ולומר עריצים, ולודוך אחריהם בקשוח וחיצים ולעקר ולשרש דעתם ומחשבותם, ולעשות כלין חרוץ שטוף (שופף) נידה, ובכל יהו למכשול ולפוקה, כי הוויזי מעל פניהם על תורה וכבו אורות, וחשבו להעריך בסוד קדושים, יישבו לקרה נחים, יידמו על במתוי עב לעלות, ועל אל אלים ידבוח נפלאות, תלאות על נבי הלאות. פורשים בכנפיהם לעמלה, ובמלאיכים ישימו תhalbת. הן אפס קבזהו ראיינו חבר במחברת, אשר החתו תועד הרဟרת, צערת טמאות, ובארס נחש בוערת, בנינוין מבעיר נחלת, וזהא באש בער, ואנשים כללה מהה כבש לאפרים וכרכב לבית יהודא. רשות טמן בחובו, ובקרבו ישים ארבו, ערו ערו עד היסוד בה. והן הנה הז לביית ישראל לעול מעל, ויצא חופר מנעם ונ cedar משורשים שפעה (?) יפרה, שורש פורה ראש ולענה בעירנו. ונקמה ונתועד לקנא קנאת השם, והשבענו אשםם בראשם.

והחרטנו ונדרינו אותם בכל בהכ"ג ובכח"ד דקהלהינו, והרחקנו אותם מעל לנכולין, ורשענו אחריהם לבל יציע ניכליהם. لكن שמעו הרים את ריב השם והאיתנים מסדי ארץ, אל דמי לכם, לבשו בנדי נקמות ועשו מעיל קנאות, קנאת השם צבאות. חזק ונתחזקה بعد עמינ, וכן יעשה כל קהל ישראל. וועיט لكم עצה ודבר הלום, להעביר כל במחנה ישראל, אל יצא איש מקומו, מקומו של עולם, ואל יצא איש מרשות היהוד, ייחדו של עולם, לרשות הרבים, ריבים חללים הפליה לשחת, בקריותיהם העמוקות, ורומיותיהם המיטות, ותונעותיהם המבוזילות, וריקודותיהם השעריר ומחשוביהם הטמאות, ופותוחיהם החלקת, וברשותם הממוותה (המוורתה?) וורה הלאה, ברכת הלאה מעין נרפש טי שלות. אי לזוatta יסלה המטמים ברוב לחקם. שכינה מה אמרת: קלני מראשם קלני מודעם. لكن קנאת השם צבאות העיטה זאת, לכלות פשע ולהתמס חטא, כי מרשיעי ברית חנינו בחקלקota. ואנחנו ח'ט עם יודעי א' יהויק וייעשו נקמות נקם ברית, אשר חללו את השם ברבים, לנדרות ולחרדים בכל חומרי הרמות, ולהחריקם מעיל נבול ישראל וטקהל הנלתק, להבדלים ולנדר גדרים וסינים, לעשותות משמרות למשמרת לבתו יתנדדו כמשפדים ולבלתי עשות מוחקות התועבות ההלה אשר עשו. עד אשר ישתמעו ויקשיבו לכל המצוות ואחרות והגנויות. ואנחנו חלצנו מאתנו אנשים אפרחים להיות משלוחים לדבר מצוה לכלכל דבריהם לפני הרות צבאים (כבודם?) דרומה ולמתnik סוד ועזה עטם: ה"ה הרבני המופלן יתפזרס כבוד מ"ה דוד מ"ץ דקהילתינו הראשית, ועד דעתם להיות ידם בענן זה

¹ בכיס של ר' שלמה זובא שותה נמצע ביד רשי פון נאמר "קול ספר — רטו למ' תלות יעקב יוספ' — בלשון גובל על לשון (קריה נאמנת, 139, בתערה). בכלל רבם השבושים בעהתקה א', בראיה טסטני השאלת ובהשערות התקונים שלטו בכמה מקומות

כענין שבעה טובי העיר דקHIGHTON. והזgor העושה שלום במרומייו יפרום על עמו סוכת שלומו להיות שלום במחניהם במעונתם בהצרים ובטירוחם. כי"ד אנחנו הרים נגידים קצינים פרנסים ומנהיגים ד"ק הנ"ל, בציורף הרב המאה"ג הנאן המפורס ההסדר האמוני האלקוי מ"ה אל"י מווילנא, ובציורף שני כתות דיני צדק, ובציורף מ"י שהו ראשיהם ויחסם (?) דקHIGHTON. באנו עה"ח יום שנכפל בו כי טוב כי"ד מנהם אב תקמ"א לפ"ק, מוילנא (sic).

נאום הקטן שמואל חוף"ק ווילנא.

ונאים דור ב"ט יעקב

ונאים יהודא ב"ט לפאנן טיזיאלט

ונאים אבלי ב"ט דוב בער

ונאים אליעזר ב"ט מרדי

ונאים אברהם יצחק במו"ה גבריאל

ונאים ולמן ב"ט חיים

ונאים משה במוחה יהודה ליב

ונאים יעקב אריה ב"ט אברהם.

ונאים נתום במוחה חיים

ונאים יהודא ב"ט ליב לפשיץ

ונאים שמואל ב"ט ברוך זל

ונאים אברהם ב"ט זאב ואלף יצו

ונאים אברהם יצחק במו"ה גבריאל

ונאים נפתלי העץ ב"ט אפרים

ונאים בנימין במוחה ולמן

ונאים יעקב אורי ב"ט אברהם.

באשר שראינו שייצאו כל תפארת ישראל ללחום מלחתת השם, ומ"ר ראה אלו יונאים ולא יצא, ישא ק"ז בעצטנו שאנו מזיאן (זיאן?). נל"ל בן אף אנחנו ב"ד (אטצנו?) ורעוותינו, لكنא קנאת השם צבאות מעלבונה של תורה. הכה"ד השני בתות דין' דק הנ"ל יצא.

נאום יהודה ליב ב"ט אורי ונאים יהודה ליב ב"ט צבי הירש

ונאים נרשון במו"ה ר' אהרון סנ"ל.

ונאים משה ב"ט אהרון סנ"ל.

ואף שאון דרכי יצא החוץ לנדרי, עכ"ז עת לעשות כל', וכן נם אנכיABA על החתונות. כ"ז מג"א תקמ"א. אלהו ב"ט שלמה ולמן¹.

ונאים שלמה ולמן ב"ט יצחק מוואלוון. ונאים הקטן ישראל בהגאון מוחה שמיאל אב"ד דפה ווילנא יצא.

No. 3.

העתק מאינגרת דקן מס' ק.

אתינו בני ישראל, מאמינים בני אמיתיים ב"ד ובתרתו ודבריו חז"ל הראשונים, לא יפזרו מן הדורך אשר יגידו להם כמצווה עליינו. אך בע"ה הרבה כמו רבנו הכה"ת הדוד, המטילים חלשים בקדושים שמיים, את אשר התמיירו הקילו ואות אשר הקילו החטויו, ובחרטמא דאתוי לידי קולא. אשר כבר מכמה דורות נתהו עליהם עורירים מנדרי הדרות, חסידים ואנשי מעשה חכמי הראשונים, ושדו בהם נגנא, מהם כמה אשר סעו למגנות ויע, ומהם כמה אשר בחזים עורנה ד' יאריך ימיהם. ככל דמלחה, כל תופשי התורה ופורי הראות בישראל כולם מה אשר עונס ואומרים, כי לא טוב הדבר אשר המה עושים וمرة תהי' באחרוננה, הרחמן יצילנו מעונשן של אלו. וכבר ראשם אדרוני הרוב חמ' הגאון החסיד האמוני איש האלקים המפורסים בכל קצוי ארץ ואיים רתוקים, וכן יושב בישיבה על התורה ועל העברות, הנקרא בפי כל ר' אלהו מווילנא יצו. אשית הרחמן יאריך ימיו ושנותיו על מלכתו, עד צרך ימלך מלך, ובבעל המות לנצת. וכבר הוא נאמנה (نمנה?) מכמה דורות מראש בין המתויבים ומתייבר אותם בקומו. והנה אף שהוא מאותן שכל ומן שמויקנים דעתן מתיחסת עליהם, אך מתוך

¹ והוא תנ"א פוילנא.

שחוורתו אומנהא ובא ביבט נרמה ל, שלא השניה בפרקן הדור וכי עיניו לא ראו עמל בישראל. ובכע"ה רבו המתפרצים מידי יום ואין לך יום וכי, וכמעט שנותמא, סאותם, עד שבאו באוני השמועות אשר הימה עשים לא טובים, מהם ומהמנב. וגנתוורה עליהם והיטים לא כבירים, לדבר שלח ביעקב, על ידי הרוב הנדי מו"ה חיימס מק"ק שט ארי ועי"ה הרב המפלג מו"ה סעד ר' אשר יצק מים ע"י אליתון, אל כל אשר גנע יורתה השם בלבבו לשרש אהירין, וрок להסר מעליינו את המעוות הזה. והימה בכובים יאמרו: לא הוא הכהוב והחתום, כי"א שעזיף געשה מאת המתננדים בשמו. וזה אמרו אותן, אשר לא יוכלו לדבר עלי סרה, ולא כן אותן המתפרצים הנערומים המנווערים מכל מה שבhem, מהה דברו עלי דברים אשר אין כדאי לשמעע, ייסכו פיות זובי שקר הדבורות על צדיק עחק בגאנאה ובעו, עפרא לא פומייה. והנה ראה ראייט ברעה אשר ימיא אט בני עמוני מהם ומהמנם, כי"א אשר ידע לכל איש אשר בערה בו אש התבURAה. ואספנו אנחנו מנהלי עדת ישורון קחל שלני ואת כל השיכים לאסיפה דבה, ונזרקה מפי חבורה לשולוח שלוחים מיזודעים לרביינו הנג"ל החמד הניל באנרגת מכל האסיפה, לשאול את פיו על אורת של הכת הניל' הדיע. והנה בין בסא לעשור העברי בז' אללו האנשים, והי' הנאן החסיד מהונ בבדר עד למחרת של זי"ב. ולמהרתו צווה לבניו לכתוב בכל ההוין והמראה אשר תראו באנרגת המועתק מעיל"ד, והתאם בחתוימת ידו הקדושה ממש. אחריו קרא ושנה את כל דברי האנרכות הזאת. השניות, וליהר שתא קיימו החתיות בי דינא רבא ד"ק ווילנא, והוא ניכר לכל הושב עירנו. והנה כל קורא בו בבנית הלב במתחן יקרע טנור לבו ויואור בגבור חלציו לקיים מצוותו של אדם"ו הנאן החסיד, שזעק עליהם כרכוכיא, מה שאן הפה יכול להסביר על דבריו עזה. ותיקף בבואה האנרכות לדיינו ציוויל ל'קרוא אותו לעני כל ישראל בכל בה"כ נון ובה"ט מד ע"פ שמשי העיר מרשו לסתופו. ונמ' תיקף קודם הקרויה בטולנו את המעוורים והנטוקים שליהם, הטקפים ונמשכים אחריהם במניין של להס". והמה עתה בזמנינו הרבה דבר שבמנין בטלה. וזה כולם בעת קריית המיליה גורבים. ונמ' הכוינו ברבים מatan, ברזין הרוב אב"ד דקי' יצ' וב"ד הצדק שלנו, לנודות על כבוד אדם"ו הנאן החסיד הניל'. ונמ' הכוינו הניל' העתקנו בננה"ד (בניר הדבוק). ומובטחים אנחנו בכל תופשי התורה ומורי הוראות בישראל, ומהב בדבר המשפט כל יתר בני עמיינו אשר לא היה עידין בחבורתם, שטמנו יראו וככן יעשו נם הם בעריהם בחכמה וערמתם לשבור מثالות עול, בקריית המיליה והכרזו השני ברבים. ותחללה לבטל המניינים שלהם, ולהתנהג עמם כפי הפוןקטען אשר אתנו לנוקם נקמת השם נקם ברות תורה.

ובודאי מובטחים אנחנו בהבטחת חוי"ל שאמרו: כל המקובל עליו על תורה מעבירים ממן על דרך ארץ. כי מעת הוויחו והלכו עמנו קרי, תכפו עליינו זרוה ועל דרך ארץ, עד שכמעט כלינו בארץ. ובוואדי יבא בעל הכרם ייכלה את קויצ'ן אתירי התתעוורות הצrica להיזות מאתנן. ומי לד' אלנו: מלאו ידים הים לחת אליכם ברכה, כי איש באחוי ובכבוד לא יהום, האומר לאבוי ולאמו לא ראיית, ועיניהם עלייהם לא יתפסו, עד אשר לא הפרה הרעה, ויתמו חטאים כחיב, ואל שייבו לכסללה. וכל אווי עוזי' ומנהלים יצ'ן על הערים אשר סביבותיהם ככל הניל', ייה' העתק בידם מכל הניל', שקרוא: בו כל אחד לפרקם עם כל בני ביתו. ומקשתינו להודיע

¹ כלומר בין ר"ה לוי"ב תקנ"ז.

² "בגין" החסידים — בית תפלה סיטוד בפיננסק

³ פלה וופת שגוראותה — פחה.

את יומ אשר קיימו וקבלו את דבריו האנרגת הווית, בכדי שנודיע הדבר למסרביםכו, ויש לאל דינו להודפס ולורודפס, כי הי' לנו בעי"ה סייעתא דשטייה תקופה וועו מהויי ענעראל גובערנאטער שלטנו, וצווה לנו לכתוב על היהודים כטוב בעיני אלקים ואדם ע"פ הדת והדין, שלא הי' עד כאות בישראל, שלא יהיו בשת תורות, רק נהי' לאחדרים כל ישראל, כאשר היו מעולים עם אחד, כפי היוזע נס לאומות העולם. וכל ישראל ישמעו זאו ולא יודן עד לאחו בנימומי הכת היוזע, רק יתנהג עטמא כבי המבוואר, עד יבא מורה ذק במרהה בימי נסアン, בוכות בשמעיט (שמעעטן?) לכול המורים וחכמי דורינו החיים והמתים, ואיל ותהלל חונר בטפח החרש והמסנער. והן הנה הפונקטין, אשר יצאו מפי הנבחרים מאנשי קהילתינו גובערנער ע"פ האטפה:

1. בראש שלא להנעה אותן להתחפל במנין בפני עצמו בשום פעם אף במנחה ומעריב;

2. נס שלא ישנו הנוסח שלו נסח ספרד;

3. נס שלא יהיו נשחת שום דבר הנשחת בחלפים הטלוטשים;

4. וכל זמן שייעברו עליהם אף א' מרבותיהם, שלא יסע שם א' מעירו הן נהול או קטן, בלי בועלט מההמוןה של העיר ע"ז; ובא בובלעת שיוחיר אותו להמוןה, בכדי להודיע הדבר להמוןה מהעיר שישפות אותו צבוי הואהן³. כל הגנ"ל יצא מאתנו הנבחרים מהנבערני עכ"ה (על כל הנל).

ובאנו עה"ח יומ א' כ"ז תשרי תק"ג נס לפ"ק, פה מנסק יצו.

נאום שלום ב"מ זאב ואלאף

ונאים אללי' במ"הց דורך בע"ס⁴ בנבערני במאיסטראט.

ונאים משה ב"ט יעקב סטראאסקי.

דא דיא ח'י ממש מהשלשה הנבחרים לענן זה באסיפה רבא.

ואשרנווה וקייננויה כרחוי, יומ א' כ"ז תשרי תק"ג⁵ לפקס:

נאום ברוך במי צבי הorsch וצ"ל שן ונאמן בק"ק מנסק,

ונאים אליעזר במ"ה שמען שםש ונאמן בק' הנל.

וזה נסח הכהרו זכל בה "בן ובחת" ד קהילתינו:

הרבי הנאן אב"ד דקהלהינו דק מנסק וב"ד הצעדק, בציורת הנבחרים מאת קהל נבערני רפה קהילתינו ומאת האסיפה רבה, לאין מכריו ומודיע זיין כתיזם: היהת בע"ה ראנשימים מכח החסידים, אשר מולווים בכבוד אדרמור' הганן הנרול החסיד האמתוי האלקי המפורסט בתורת בנינה וניסתו וביראת ד' כל הימים רשכ'ב'ה הנקרא בפי כל ר' אללי חסיד מווילנא, והוא מחמת המהלווקה שהיה לש"ש אשר עטמא, — לוה איז מען מכריו ומודיע באזהרה גדרלה ואיזומה במודועא רבא לאורייטה, באם ח'ז' יהי' מי שי'תי וועט מיקל זיין בדרכער עיר, היינו ער וועט מיקל זיין בכבוד אדרט'ו ר' הגןון החסיד הנל ופשיטה ווער עס זועט ח'ז' פונם זיין בכבודו, איז ער מוחדרם ומונדרת משני עולמות, והוא מופרש ומבדל מקדושת ישראל, יהי' נידון ע"פ קהל נבערני

¹ נראה טה, שכבר בום ההוא, בראשית שנת תקנ"ז (1796). דרישו המתנאים מאט הטעשלה להתערב ברכם עם החסידים, וא"כ אין יכולו לדבר שرك אחרי טה הגר"א ותול שט ע"י החסידים שעשו חתוגנרים טה שעש.

² קהל עיר הפלך (כטו מינסק, מוהילב, ווילנא וכו') נקרא או במוערות רשותה "noburgenski khal", ועל-פי החוק הוי גשערים לו כל הגנתה הקהלה במחותות של אותו הפלך.

³ מלחת רוטס שחרורהת — החותן.

⁴ בעלטסער = סופר, או בעלטסדור = סיקטור במאיסטראט, בשלטון העיר, שהשתתפו בו גם נבחרים טקחן היהודים ע"פ חוקי הקיסרות יקטרינה השנייה.

כדין עוכר על חרם, ותנאג עמו כדין המוחרים; ואף כי ישמעו וישתוק הוא נלך במנזרות החורם. ויהי נידון וב' רך ווער עס וועט העירן אין זלול מז' עד מדיע וין להגאון אכ"ד דקהילתינו. ולהשומע יונעם ותבא עלי' ברכת טוב, אמן סלה.

No. 4 העתק מאנרת דק" ווילנא.

מהודענא כי הנה בחודש אידער העבר משונה זו התפשטו כמה אנשים מהמתחרדים בכמה מדינות אירופאי לאizard גפשות מבני עמיינו. ואיש אחד עשה את עמו הולך ונוד בnalות, ונודר קטן עמו נושא כלוי, והגעדר מעביר קול לאטר: הלא איש הלה הוא בן החסיד פאור הנלה רבינו אליזו מוילנא, והוא אינו מדבר כ"א ברוחך נדול. וכאשר שאלו את האיש, מה מדבר אביכם החסיד אוזת הכת, השיב בחקליקות לשונו לאמור: אני בוש להזכיר מפי מה שמדובר אבי, וככה הלשון של אבי הגאון החסיד יאריך ימיו לאמור: אווי לי أنها אקה יומם רביום אשר אוכל לעשות בס' השובות על מה שחלקי עס אונשים התחרדים האלו; ואם הייתי בימי חורפי הייתי צם וסופר ובוכה ומ��טלל לפנ' המקומ שימחול לי על אשר הלקתי עליהם, והייתי הולך ממוקם למקום להזכות את בני עמיינו, מודע אחרו לבא החחת כנפי המופלים האלו, ועד' أنها יתעצל בעבודת השם בלב חמי. ודברים רביום כאלה דברי האיש הלה הטענה בשם בן החסיד, כאלו שמע טאבוי החסיד. ושה' את רגלי' בכל ארץ אשכנז, ושמעו הולך בכל הארץ לאמור: הנה בן הגאון החסיד המפורסם הולך בנולות וכו' הוא מדבר טוב על כת החסידים, ולכן רביום מדי' הארץ מתחרדים, ואונשים רביום מוהת באו כאלו בראשות החסיד לארץ אשכנז להארות הדרכ' אשר יתגאננו ונם לקבוץ ממון לשלוח לארא' ישראל. ויהי היום ויבא לעיר ברעסלו' המפורסם ר' זונDEL מ'ק' ווילנא, וישאלו אותו על דבר החסיד, ויענה אותו: כהו או כן עתה בותה. וישאלו את פיו: איך האמרו כהה, הנה בן החסיד הולך בכל מדינה בנולות דבר בפה מלא, כי החסיד מתרחט על כל אשר חז' לפנים. ויען מ'ה זונDEL חי' ואבוי, עד' أنها הגנו' מנזדות האונשים האלו. הנה שם שני בני החסיד בעת בק' ווילנא הונים בתורת ה', והחסיד ביעור הכת הללו בק' ווילנא ער' שיזו טגעה, ונם הנה שרע' את צו'את ר'יב' שבחזק קה' ועד'ה אפיקה רבה קודם ביעור חמץ. ויהי כשמי' דבר הדברים האלה, ושלחו אנרת לכל אשר יכול לאמור, כי שקר דבר האיש המכונה בשם בן החסיד. ויהי בבא האיש הפליג הו' לק' הק' האט' בוגרן לבית הרוב' המתאה'ג' המפורסם מ'ה רפאל אכ"ד דשמי' וידבר לפניו בנ'ל, ויענשו הרוב' ר' רפאל, כי לא יאמין לדברים כאלו. ויהי כדברו והנה האנרת מתק' ברעל'ל' הגע', ויביאו האנרת לבית הרוב', והנה האיש עודנו שם. ויעז' הרוב' מ'ה רפאל, ויתפשו'ו ויכו אותו בשוטים פעם'ים רבות. ונם שלח אנרת לכל סביבותיו: אם יבא איש ויפחה על אוזות החסידים יביאו'ו אלי'. ונם שלח אנרת לק' ווילנא. וידי' כשמי' הגאון החסיד את הדברים האלה, ושלח את הרוב' המפורסם מ'ה סעדי' לסקלואו (סקלאו), ובקש אשר כל איש אשר יעתק מהאונרת שביד' סעדי' גביל' בל' ישנה אפלוא' את אותה.

זהו לשון האנרת של החסיד שיחי':

אנרת מאט'ר הגאון החסיד מ'ה אליגט, يوم כ"ח סיון תקנ'ו לפ' ווילנא.²

¹ הוא ר' רפאל הכתן המפורסם שזיהי מקודם ראב' דפנסק.

² האנרת נופסת בקצת שניות ב"שלוט על ישראל" ח'ב, ע' 42. שנין' נומחות באים בסני חזאי' קיט' טזעכאים ובתערות בשולוי הרכ' הפט' בשע' נשבש ובמקום ר'ית סיון צ'ל כ"ה סיון ע' 1' הנטני' שלפעניט. ע' למל' בהקורת'.

אל החודדים אל דבר השם ואל תורתו בני אברהם יצחק ויעקב, ורע קודש ראשית תבאותן, שומריו מצוותיו וחוקיו יוכר להם בריתו זוכו לעלות לירושלים עיר הפארתו, אכ"ר.

הנה שפעתי דכת רבים, קיל ענות חרופים ונידפים אנסי שומע, שהכת הנל אנשי רשות ובלייל המכונים [המכונים עצמן] בשם חסידיים, המתפרצים מפני אדוניהם מאביהם שבשמם, מתפזרים מנאים נאים, שאני חור כי מכל שאמורתי עליהם עד הנה, ושכעת אני מסכים לדבריהם וכל מעשיהם, וכי זה הוא הדרך הירושה. ובדרך [ובדבר] זהה [המה] מצודדים רבים מבני עמיון, נשאות אשר לא תזרנת. ועל כי שאני חושש פן ואולי יהוו אנשים אשר יתנו מקום לדבריהם חלילה, נלך כן אני מודיע נאמנה, שלא חלו כי בוקי סרייקי ח'ו ולא תהי כואת בישראל, ועל משמרתי אעמדויה כמוון עתה. ועכ' מי אשר בשם ישואיל יוכנה ואשר גנע יוראת הי' בלבבו, מוטל עליו להודף ולרודוף עד מקום שיד ישראל מגעת ע"פ דת ישראל, כי עונס טמון בחוכם וכי קשים הם לישראל כטפחח [כטפחח]. והתנדבוبعث הזאת hei תורי אפרתים, hei הרבני המפלג מו"ה סעד' במוח'ן וחוד דעטן, hei הרבני המובהק מו"ה חיימ' לנטוע למדינה ליטא וויסין ולפרנס את הדבר הזה. הכה' אל יהו במו'ה שלמה זלמן זללה'ה

אננו ב"ד הח'ם מעדים, אך שאנחנו ח'ם יודעים ומיכרים את ח'י אדמור' ר הנאן החפיך האמתי בכבוד שמו מו"ה אליו במוח'ה שלמה זלמן, ודא היא ח'י ממש, ואשרנוו וקייננוו כדרוי. ולרא' באנו עה'ח יומ' ר' ואו תמו'ו תקנ'ו לפ'ק, מה ווילנא.

ונאום צבי הירוש ב"מ צמח וללה'ה וגאום דוד בהקדש מהרן ול. ונאום משה מעשיל בלאט'ם יוסף סנ'ל. ונאום אליו ב"מ מרדכי ז'ל. ונאום שלמה במורה ר משה זצלה'ה.²

No. 5

מכתבים מהאסיפה דפה זעלווע.

הן היום היה למראה עינינו כתבת נבחר לשון צדיקים מהווונים דק'ק ווילנא, בציורף הנאנים מאוה'ג ה'ה הנאן האמתי התסוד אלקי טו"ה אליו נ'י, hei ה'ה הרבני אב"ד דקק הנל, בנידון כת החסידים שנתחברו וה מחדש הבותות אגdot, ומכנים עצם בשם חסידיים, ואנשי השם כלא הי, כי רוכב מעשיהם תוויה, אין רוח חכמים נוחה בהם, שמשנים נסח התפילה שלנו גוסח אשכנזים לנוכח ספרדים, ומתקבצים אליהם פרושים פרושים מבלי ומכלו עולם, ותבקעה הארץ לקולם, ומה הצבי חורי דמלין קיטמא, אין תוכם כברם. ובק'ק הנל נמצאה איה שורש פורה ראש ולענה מכת ה'ן'ל, ואיזו חיל לעמוד בפרק עזה להקן המכשלה, שלא חפשה המשפחות [הטפחח] בקרוב ישראל, אנשי קהילתם, למגרר אחר כת הנל הזבוקים. ונרו אומר בחורם הנдол יב'ן ובחרם המבוואר בספר כל בו, ובכל הרמות ושפתות ואירועים וקלות שכחובים במש'ת (במשנה תורה) על כל אחד מהם. שלא להתחבר עמם, ושלא להחויק ידיים, ושלא יסע שם אדם מקהלת למקום כת

¹ בשער': "הני שני אפרתים hei הרבן המובהק ט'ז חיים מפשעה לי' זקה לתגן, וחוד דעט'ם hei הרבני המפורה ט'ז סדרה בטהרת' נון נטפ'".

² לה' נספ' בטוף האנרת בשער': "NELן מהרואי לכל טו שנגעה יוראת השם לבבון, לסייעם בכל פני סוע' דן בנוף דן בטסן לכל הצרכות שיצרכו הנוקבים הנ'יל, פן ואולי יסתיע טילתא שע'ז' ייכלו לעקו שפם מן העילט".

* שפטות חבוי היב' ר' החותמים באים בקצת שנויים ב', שלום על ישראל".

ההסידרים הנ"ל להתאחד עמהם, ושם אדם אל ישנה מטביעה שטביעה הזכמת בנוסח התפללה מנוסח אשכגנום לנוסח ספרדי, בכל ח"ח ושמחות כל המשנה מנוסח התפללה. ובוחדאי הטיבו אשר דברו הרוזנים והנואונים הנ"ל שב לדבריהם נשלק בפלס ומואני רק ע"פ ד"ת. והאלאים אינה לרוט שמנלגלין וכוח ע"י זכאי, וכאנן איןן וכאנן עובייזון במעשה הכרה וספир נזורם הנ"ל, لكن אנתנו נעט בתיריה לעשוות נדרים וסיניים שעשו החכמים הנ"ל למינדר מלאתא נם בערוי נילוחיות. הכרה בכם"ד ובכח"ן ובוחדנות (בוחדנות?) בפרשומא רבא, שתוקף אחריתינו בינויו הנ"ל את על ערי נילוחיות הספרים למשמעתינו, שיעם אדם לא ישנה מנוסח התפללה בצד רמן מגן אשכגנום למנהג ספר. וכי שיבור ע"י יהולו עלי כל החרמות ושמחות ואורוים ונדרים יהיו מוחרם ומונחה בשני עולמות. והוא פתרון כתוב הנ"ל כחוב וטפורש בנה"ר (בניר ודבוק).

הכ"ד הרוזנים ונגידיםומי שהוו ראשי ומנהנים דקה"ק הורא דנא.
היום יום ר' אלול תקמ"א פ"ק זעלוואו.¹

No. 6.

שמעו הריט את ריב השם והכינו את יש מכיאוב מכיאובי, שכמן היה הבוגר הסוער בהפטיעות והתחביבות מלאות עשן, כי בבית ישראלי ראייה שערורי, בפשות המשפה בישראל, וכמו תרבות אנשים חטאיהם למטה מעלה בך ובתורת הקודשא, אנשי כת החסידים ימ"ש, אשר הבדלו ולקחו עצם לצד מינות ואפיקוריות, ובטלו כבוד המתורה דין החכמים. אי לאות יתרד כל לב יותר ממוקמו, וכל בית ישראל יבכו וכוכב, כאשר מודעת ואת בכל הארץ, אשר נתוו כחתי ואני צחתי לייצחק הצעליה אוזעדר בעיר וו ארשין ריש בר יונה [בריינן] שליהם, על אודות הבאר אשר הפרוחו שרוי הגורה ברוחנו נריבי עם מבני המרע והשלך, הלא מהה רבוט הקדרמוניים, ליישר נתיבות הדרך שמנגנים במנהיגים וחוקנים שרים וסיניים, ועתה סתמו בסתמא דלא מעליותה הוא ומגניה לאחר זמן. והנה איש הנל אשתקל מילולו ועם ניב שבחזין, היי באלים לא יפתח פז וכעד זומט נבאל להשתומם, כאשר פרטוטי קלונים ברבים והמן חונג בתקן אוחל השם בבבח"ן דער פראגע, כאשר באורי וורכתי דבורי הנגימים בכך הנקרה מלחמות השם² לטר בנתים אפס קציהו מעשייהם התווע והבל.

והנה הטיבו אשר דברו הרוזנים הנגידים דקה"ק הורא דנא, בעירוף הרוב הנואן אב"ד דק' הנל, והקקו במשעניהם משענת קנה שיש בראשו קשור של קיימת נלות נכלותם לעין כל, והמכתב מכתב אלקים הוא. אך קובל אני עליהם, כי לא הוועילו במכתב הנל ובחבריו שליהם לאסור אסור על נפשם בחרמות ושמחות, שלא ישחטו שם דבר הטעון שחיותה בחלפים המלוחשים, כמו כן נעד האסור הווה עיר במקtab דק' ווילנא

¹ האנרגת גראפה נס ב"שלום על ישראל", ח"ב-37-38, בירור איריות, אך ביל' שניים גונעים בעזם העזין, פלבר רבר אחד שנוסף שם באיטור נסעה לפוקום כת התחסידים: "שםו אדם בעולם לא יסע פסקה לתגנו לפוקום שישנו שם כת התחסידים יט"ש האירורים וההתועבים בכדי להתאחד לפ"א. ובפרט שלא לשונות בק"ק אפדור רבי אחד אשר גראנו עליהם". נראא, נספ' הרבר הוה בתעליך מיותר מהכראה בשעת האמלחתה גור, "הזריק" חיים חייל סאטור (אפדור גמגאה בפלק הוראנן) ש: "יעת ביטם ההם ע"י להלן, בכ"י" "שר פושעים"). מטרת גראפה בשע"י ר"ח לאול בטוקום ד' אליג, וגופף: "כיאוא השוקה רבת עולעה".³

² ע' לטלה 1 No.

³ השואה בין "השם" הראשון והשני נספהה מכתוב בשולי הורך, כפו השפטת, ועל "השם" הראשון נרשם סימן העיד, ונראת שמיוחר הורך.

⁴ לטלה 5 פ"ג.

בצירוף כבוד הנאון בשם. והוא אומר השכota מעיקרא דטלתא, ואשר מסורת בידינו סאבותינו טימות משה ובניו ע"ה, לנזר בחורם ולהזקן בנזוי ושמטה על האוכלים משיחיותם, וביוחר על השודדים בחליפות המלוטשים. וכל טו שנגע ראת השם בכלבו יאזר כנבר על חלציו לצאת לקראת נשק בכלי קרב וחיצים שננים, להפריש ולהרפה ולזרוף בהודוף מלא עד מקום שיד ישראל מנעה, ובחורם נדול דבר"ן על כל קהלה וקהלה מקום אשר דבר המלך מלכנו של עולם מניע, אשר אם יתלקטו אנשים הרקים והפוחים הללו מאנשי כ"ת הנל ויתקשר קשור רשעים לעשות להם מן מיוחד במנחן הרע, איז יקחלו על נפשם אף להומם ולאבדם. כי מצאה לשרש ולעקר ע"ז ממקומה ולפומם אניה ואנה כמוש אשר תדרפנו רוח לכאן קנא קנא השם צבאות ותורה, לבב ירעו ולא ישחוו כו". וכובות זה נוכה מהרה לראות בתפארת עוזינו ולהעביר ממשלה זוין מן הארץ ולתקון עולם במלכות שדי וכוכב". ה'כ"ד הדבר והמקרה לאלקינו היהום יום ה' אליל. כל העילה יקוץ פיה לפ"ק (חקט"א).

נאמ אברם חונה בק"ק בריסק פ"ק זעלוזען.

No. 7 לק"ק פיננסק.

הנה בהיותינו פ"ק זעלוזע ביום דשока, הקרה ד' מקורה טהורה נברא רבא ויקראו מק"ק זולנא לפנינו, הה' הרבני המופלג מפורסם מו"ה דוד מ"ץ דיק ווילנא, וחד דעט' בדורה לו המופלג המפורסם מו"ה זולגן. וזה הראנן כתוב חועפות, אשר העיר השם ממורים רוח קדש של אבירים הרועים דק"ק זולנא, ובצירוף הרב הנאון ובצירוף של אמר' הנאון החסיד הנ"ל [רי אליהן], אשר לנכסלים אוור חיל לכאן קנא קנא השם צבאות ונדרו נדר לבניין הפרוץ בפרש מרובה על העמוד בעמודי יסודי העולם, כאשר מבואר בארכית שפטים שפתיא אמת ומשרים יהנו חכמה. בוודאי הטיבו כל אשר דברו, שיה' תורה אחת לכלם, אנדרים ואחדרים בקשר של קיימת לקיים בעולם האמתי. لكن אף ידעת יכונן זורעוטינו יאמצ'ו בכל תוקף עז ותעוזות את כל הדברים שתנתן לבכתב מאת רזוני קק הנל בצירוף הנאון גל, כפי אשר יצא מפיים מפי כתבים הנל. ראיי ונכון ליראים ושלמים לאמר איש אל רעהו חזק ונתחזק, להחויר העטרת לושנה, שלא יفرد איש מעל ריעיזו, רק להיות חברם כאיש אחד ואחדתו של עולם כקדם ומואן. עליינו בהסתכמה לתוקף החורם הנגידו הגינתן בקר"י עלייה ומפוארה ק"ק זולנא ודברים שנאמרו נensem בק"ק זעלוזע ביום דשока. ואלה לפסול את הראשוניכ', והשומע ישמע, והחוליל יזהל להווות בدل ונבדל מערת השם. אלה לפסול את הראשוניכ', אשר מאן ומקדם הולכים במחשבות עולם אשר מהמה מייסדים על אדני פו קו האמת מושגניים ומאתרונים. ולהקף עז ותעוזות באטו עה'ח אנחנו אליפוי רזוני ונגידו פנסק, הנעדים פה ביום דשока מה זעלוזען.

יום ואו נ' אליל חקט"א לפ"ק².

נאמ נחמן ב"ט אליעזר סגל. ונאמ יעקב ב"ט אברם. ונאמ יהודה ליב ב"ט אלחנן. ונאמ מנחם נחום בר"מ. ונאמ דוד במ"ה פיוויל. ונאמ שלום ב"ט אליל. ונאמ צבי תורה בר' דוב בער.

¹ בשע"ז ח"ב 38-39, נדרפס בהופות מורידות ולא מעלות ושינוי סגנון, בגראות, פטעתיק מאוחר. הפרט נרשם שם يوم ה' כי אלול, ונראית לעין השבוש (במקרים ב' אליל).

² כך בא הشرط גם בהעתק הגופם בשע"ז, 41-42, נבעט בלי שינוי.